

му процвітання. У грандіозній культурній трансформації ціннісні спрямування індивіда із галузі володіння - «мати» - переміщуються в галузь самовираження - «бути».

У кожної епохи - власні підстави для розширення простору культури. Основними напрямками розвитку епохи глобалізації виступають інформатизація, віртуалізація, медіатизація, а основними характеристиками стають не «стандартизація» і «уніфікація», а «різноманіття» і «множинність». Соціокультурне середовище, яке постійно оновлюється в результаті інтенсивного освоєння людьми нових засобів зв'язку і комунікаційних технологій, адекватне процесам «ущільнення» і «стиснення» миру.

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

І.М. ЗОЛОТАРЬОВА, канд. психол. наук, доцент

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Педагогічне спілкування – різновид спілкування як процесу взаємодії між тим, хто навчає, та тими, кого навчають. Відомо, що спілкування як одна із провідних категорій психології складається із трьох складових:

- комунікативний бік як джерело інформації;
- інтерактивний як відповідна взаємодія;
- перцептивний як порозуміння, сприйняття та оцінка.

На жаль, остання складова не завжди повною мірою реалізується у навчальному процесі. В той же час анкетування, проведене кафедрою серед студентів старших курсів щодо значення трьох складових у процесі педагогічного спілкування, продемонструвало неабияку значущість саме перцептивного боку спілкування. Результати анкетування показали таке співвідношення:

- 50% студентів назвали найважливішим перцептивний бік;
- 40% – комунікативний;
- 20% – інтерактивний.

Таким чином, порозуміння, сприйняття та оцінка розглядаються студентами як найважливіша складова педагогічного спілкування.

Отримана інформація набуває особливого значення з точки зору можливостей виховного впливу на студентів у процесі педагогічного спілкуван-

ня, зокрема враховуючи той факт, що саме перцептивний бік спілкування містить відповідні емоційні та особистісні складові.

Відомо, що виховання – двобічний процес, в якому відбувається активна взаємодія між тим, хто виховує, та тими, кого виховують. В результаті такої взаємодії вихованець змінює своє розуміння світу, ставлення до людей та самого себе. Самі по собі такі зміни, звичайно, не відбудуться. Очікувані зміни можуть мати місце лише як результат спеціально організованих дій з боку викладача.

Викладач у процесі педагогічного спілкування постає у ролі вихователя та виконує цілу низку відповідних дій:

- передає досвід, накопичений людством;
- знайомить із світом загальної культури;
- стимулює процеси самовиховання та самовдосконалення;
- допомагає знайти вихід із складних життєвих ситуацій;
- формує мотиви вивчення своєї дисципліни.

Вихованець, у свою чергу:

- підвищує рівень загальної культури;
- навчається відповідним формам спілкування та поведінки;
- опановує свою майбутню професію.

Саме тому особистість викладача у процесі педагогічного спілкування вже сама по собі має нести відповідну виховну функцію. Така особистість має розглядатися як зразок ставлення до людей та світу, як взірець, що може бути взятий вихованцями за приклад.

Виховний аспект у процесі педагогічного спілкування, на нашу думку, може бути реалізованим за умов урахування ролі та значення перцептивного змісту спілкування та ролі особистості викладача як його професійного знаряддя. Від того, як викладач володіє цим знаряддям, значною мірою залежить очікувана мета процесу виховання – наявність відповідних змін у відповідній людині як результат спеціально організованих виховних дій.

ИССЛЕДОВАНИЕ СПЕЦИФИКИ СОЦИОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Е.Ю. ИСАЕВА, канд. социол. наук, доцент

Российская академия народного хозяйства и государственной службы при Президенте Российской Федерации

Социологическая культура представляет собой сложнейший феномен духовной жизни социума, без которого современное общество не может эф-